

LUẬN CƯƠNG THẮNG TỬ CỦA V.I.LÊNIN VÀ VẤN ĐỀ GIÀNH CHÍNH QUYỀN TRONG CÁCH MẠNG XHCN THẮNG MƯỜI NGÀ

PGS.TS. Lê Văn Anh
Trường Đại học Sư phạm Huế

Trong tiến trình phát triển, đặc biệt là những bước ngoặt của một giai đoạn lịch sử hay một cuộc cách mạng xã hội thì vai trò của cá nhân lãnh tụ có vị trí đặc biệt quan trọng với những quyết sách có khi làm thay đổi, thậm chí tạo ra bước ngoặt quyết định. Luận cương thắng tử của V.I.Lênin là một minh chứng sinh động cho thực tiễn nêu trên.

“ Luận cương thắng tử của Lênin có ý nghĩa cực kỳ quan trọng. Luận cương đã trở thành cương lĩnh chiến đấu của toàn Đảng Bôn-sê-vích và giai cấp công nhân cách mạng. Nhờ có luận cương của Lênin, Đảng Bôn-sê-vích và giai cấp công nhân đã có thể nhanh chóng chuyển sang con đường mới, triển khai mạnh mẽ cuộc đấu tranh vì thắng lợi của cách mạng xã hội chủ nghĩa” [3; 37].

Cách mạng tháng Hai năm 1917 đã lật nhào nền quân chủ chuyên chế của dòng họ Rô-manốp. Nhưng do chiếm đa số trong các Xô viết đại biểu công nhân và binh lính, đặc biệt là Xô viết đại biểu công nhân và binh lính Pê-tơ-rô-grát, các đảng thỏa hiệp Mensê-vích và Xã hội cách mạng đã phản bội

lại nhân dân, trao quyền lãnh đạo đất nước cho giai cấp tư sản. Ngày 2 tháng 3, Chính phủ tư sản lâm thời do Huân tước Lovốp đứng đầu được thành lập. Đến đây ở nước Nga đã xuất hiện một “cục diện kỳ lạ độc đáo”, sự tồn tại của hai chính quyền song song: Chính phủ tư sản lâm thời đại diện cho giai cấp hữu sản và Xô viết đại biểu công nhân và binh lính Pê-tơ-rô-grát đại diện cho đại đa số người lao động. Thực tế này đã chỉ ra rằng, lực lượng cách mạng và phản cách mạng chưa bên nào đủ sức mạnh để đánh đổ được bên nào.

Sau khi nắm được chính quyền, giai cấp tư sản mà đại diện cho nó là Chính phủ tư sản lâm thời không thực hiện bất cứ một chính sách nào dù là nhỏ nhất để cải thiện tình hình đất nước. Nhân dân Nga tham gia cuộc đấu tranh cách mạng, không tiếc xương máu, mạng sống của mình với mong muốn được hòa bình, tự do, bánh mì và ruộng đất, nhưng chính phủ tư sản không nghĩ đến việc chấm dứt chiến tranh, mà lại tìm mọi cách để thúc đẩy cuộc chiến tranh xâm lược của

minh với khẩu hiệu “chiến tranh đến toàn thắng”. Họ nuôi hy vọng với sự tiếp diễn của chiến tranh không chỉ đưa lại lợi nhuận cho giai cấp tư sản, mà quan trọng hơn là nhờ chiến tranh để tiêu diệt lực lượng cách mạng và chấm dứt tình trạng hai chính quyền song song tồn tại trong nước. Vấn đề ruộng đất cho nông dân cũng không được Chính phủ tư sản quan tâm giải quyết, thậm chí họ còn lừa dối nông dân chờ đợi sự giải quyết của Quốc hội lập hiến. Ách áp bức dân tộc, một chính sách thực dân của nhà nước Nga hoàng vẫn được Chính phủ tư sản duy trì và phát triển.

Trong cuộc đấu tranh giành chính quyền và củng cố sức mạnh chính quyền của giai cấp tư sản được sự ủng hộ ngầm ngấm (trong thời gian đầu), nhưng rất quyết liệt của các đảng thỏa hiệp Xã hội cách mạng và Mensêvích. Các đảng thỏa hiệp đã tuyên truyền, lừa bịp rằng chế độ Nga hoàng đã bị lật đổ, tức là cách mạng đã kết thúc, mục tiêu đặt ra cho cách mạng đã đạt được, do đó không cần thiết phải tiếp tục đẩy cách mạng phát triển, không nhất thiết phải chuyển sang cách mạng xã hội chủ nghĩa. Và vì, cách mạng đã giành được thắng lợi nên tính chất của cuộc chiến tranh cũng thay đổi, nó không còn mang tính chất đế quốc chủ nghĩa nữa. Các đảng thỏa hiệp kêu gọi nhân dân hãy “bảo vệ tổ quốc”. Để che giấu sự phản bội của mình, đảng Mensêvích (MSV) và Xã hội cách mạng đã hứa sẽ tổ chức việc kiểm soát các hoạt động của chính phủ tư sản và đưa công thức “vi-cho nên”: “vi” Chính phủ sẽ giải quyết những nhiệm vụ cách mạng “cho nên” cần ủng hộ Chính phủ; nếu Chính phủ

quay lại chế độ cũ thì phê bình Chính phủ, nhưng bất cứ trong trường hợp nào cũng không nên lật đổ Chính phủ.

Có thể nói, sau Cách mạng tháng Hai, Đảng Bôn-sê-vích đứng trước một thực tế chưa từng có trong lịch sử, đó là sự tồn tại hai chính quyền song song. “*Không phải mỗi một lúc mà tất cả mọi người đều hiểu rõ ngay ý nghĩa giai cấp và vai trò của các Xô viết. Cần phải tổ chức hàng triệu quần chúng lại, cần phải vạch trần chính sách của Chính phủ tư sản lâm thời và vai trò phản bội của bọn thỏa hiệp. Không phải ngay một lúc mà toàn Đảng đều hiểu rõ những nhiệm vụ vô cùng lớn lao đó*” [2; 294]. Ngay một số tổ chức đảng và đảng viên nổi tiếng đã có những nhận thức chưa đúng đối với tình hình lúc bấy giờ, thậm chí kêu gọi tổ chức “sự kiểm soát của quần chúng” đối với các hoạt động của Chính phủ tư sản lâm thời,... Bản thân J.Xtalin lúc đầu cũng cho rằng nên dùng áp lực để buộc Chính phủ tư sản lâm thời phải mở ngay những cuộc đàm phán hòa bình. Về sau, J. Xtalin viết: “... Đó là lập trường sai lầm nghiêm trọng, vì nó để ra ảo tưởng hòa bình, tạo điều kiện tốt cho “chủ nghĩa vệ quốc” và gây khó khăn cho việc giáo dục tinh thần cách mạng của quần chúng. Lúc bấy giờ, tôi cùng những đồng chí khác trong Đảng có lập trường sai lầm đó và chỉ vào giữa tháng tư, khi đã thống nhất với bản luận cương của Lênin thì tôi hoàn toàn bỏ lập trường đó” [2; 294].

Thực tiễn nước Nga sau Cách mạng tháng Hai đòi hỏi Đảng Bôn-sê-vích phải có một đường lối, chính sách, khẩu hiệu cách

mạng phù hợp để lãnh đạo quần chúng lao động tiếp tục cuộc đấu tranh đẩy cách mạng phát triển trong một bối cảnh mới. Sự trở về của lãnh tụ V.I. Lênin đã đáp ứng sự đòi hỏi này.

Ngày 3 (16) tháng Tư, Lênin bắt đầu phác thảo “Luận cương tháng Tư” nói về nhiệm vụ của giai cấp vô sản trong cách mạng. Tại ga Bêlôxtorôp, ra đón Lênin có đoàn đại biểu công nhân Pêtorôgrát và Xextorôrêtxơ đi trên một chuyến xe lửa đặc biệt, dẫn đầu là các ủy viên Ban chấp hành (BCH) Trung ương và BCH Đảng bộ Pêtorôgrát của Đảng Công nhân xã hội - dân chủ (b) Nga. Tại sân ga, Lênin phát biểu ngắn gọn về ý nghĩa của cuộc cách mạng Nga đối với giai cấp vô sản quốc tế. Tối khuya, Lênin đến Pêtorôgrát. Tại sân ga Phần Lan, quần chúng nhân dân vui mừng chào đón lãnh tụ của mình. Tất cả các khu phố ở thủ đô đều cử các đoàn đại biểu. Đi đầu các đoàn đại biểu là Đội cận vệ Đỏ. Các đoàn đại biểu của các trung đoàn bảo vệ thành phố, binh lính của sự đoàn thiết giáp, thủy quân từ Crôngxtát cũng có mặt. Công nhân, binh lính đứng chật cả quảng trường trước sân ga Phần Lan để chào đón Người. Đứng trên xe bọc thép, Lênin đã đọc diễn văn chào mừng những người tham gia cách mạng và kêu gọi họ đấu tranh cho thắng lợi của cách mạng và kết thúc bằng khẩu hiệu: “Cách mạng xã hội chủ nghĩa muôn năm”. Theo quyết định của Khu ủy Vubóocơ, Đảng bộ Pêtorôgrát Đảng Công nhân xã hội - dân chủ (b) Nga, tại sân ga Phần Lan, Lênin được trao thẻ đảng số 600.

Đêm mùng 3 rạng ngày 4 (đêm 16 rạng 17) tháng Tư, Lênin tham gia cuộc họp trọng thể của các cán bộ đảng ở Pêtorôgrát tại Cung điện Ksêinxcaia, cuộc họp này được tổ chức nhân dịp Lênin về nước. Tại đây Người nói về những nhiệm vụ mới của đảng Bôn-sê-vích; Từ bao lon của Cung điện, Người nhiều lần phát biểu trước đoàn biểu tình của công nhân và binh lính. Ngày 4 (17) tháng Tư, tại Cung điện Tavrích, Lênin đọc báo cáo trong cuộc họp của những người Bôn-sê-vích (BSV) tham gia Hội nghị toàn Nga của các Xô viết đại biểu công nhân và binh sĩ. Lênin nêu và giải thích luận cương của Người nói về nhiệm vụ của giai cấp vô sản. Sau khi báo cáo, Lênin gửi “Luận cương tháng Tư” đến báo “Sự thật” để ngày hôm sau đăng toàn văn. Ngày 4 và 5 (ngày 17 và 18) tháng Tư, Lênin viết bài “Về nhiệm vụ của giai cấp vô sản trong cuộc cách mạng hiện nay”, nội dung bài này bao hàm “Luận cương tháng Tư”. Bài viết được đăng trên báo “Sự thật” số 26, ngày 7 tháng Tư.¹

“Chiến tranh và thái độ của Đảng Bôn-sê-vích” là vấn đề đầu tiên được đề cập

¹ - V.I. Lênin đọc Luận cương tại hai cuộc họp ngày 4 (17) tháng Tư: cuộc họp của những người BSV và cuộc họp liên tịch của những người BSV và MSV là đại biểu Hội nghị toàn Nga của các Xô viết đại biểu công nhân và binh sĩ họp tại Cung điện Tavrích. Trong thời gian thảo luận, Lênin đã chuyển Luận cương này cho một ủy viên Ban biên tập báo “Sự thật” với đề nghị thiết tha là đăng toàn văn các luận cương đó vào ngày hôm sau. Nhưng do máy trong nhà in bị hỏng, nên Luận cương không in được vào ngày 5, mà phải in vào ngày 7 tháng Tư; điều này đã được Ban biên tập báo “Sự thật” báo cho bạn đọc biết trước trên tờ “Sự thật” số 25 ngày 6 tháng Tư. Bài này, lại được đăng trên các báo: “Người Dân chủ-xã hội” (Matxcova), “Người vô sản” (Khácôp), “Công nhân Craxnôiacxơ”, “Tiến lên” (Upha), “Công nhân Bacu”, “Công nhân Cápcadơ” (Tiphlít),...

trong Luận cương. V.I.Lênin cho rằng, sau Cách mạng tháng Hai, tính chất cuộc chiến tranh không thay đổi, “cuộc chiến tranh hiện nay hoàn toàn vẫn là một cuộc chiến tranh ăn cướp, có tính chất đế quốc chủ nghĩa” [1; 136-137]. Về thái độ của Đảng Bôn-sê-vích và giai cấp vô sản cách mạng Nga đối với cuộc chiến tranh, Người đề nghị: “... Thái độ của chúng ta đối với cuộc chiến tranh này là không cho phép có một sự nhân nhượng nào, dù là hết sức nhỏ, đối với “chủ nghĩa vệ quốc cách mạng”. Người chỉ rõ: “Giai cấp vô sản giác ngộ chỉ có thể tán thành một cuộc chiến tranh cách mạng nào thực sự biện hộ cho chủ nghĩa vệ quốc cách mạng, với điều kiện là: a) Chuyển chính quyền vào tay giai cấp vô sản và những bộ phận nông dân nghèo đi theo giai cấp vô sản; b) Từ bỏ thật sự, chứ không phải trên lời nói, tất cả các cuộc thôn tính; c) Hoàn toàn đoạn tuyệt thật sự với tất cả các lợi ích của tư bản” [1; 137]. Lênin cho rằng, hiện tại ở nước Nga có một bộ phận quần chúng khá rộng rãi đang ủng hộ chủ nghĩa vệ quốc cách mạng và thừa nhận chiến tranh, vì họ thấy cần thiết chứ không phải vì mục đích xâm lược, và quan trọng hơn là họ đang bị giai cấp tư sản lừa gạt. Cho nên nhiệm vụ của Đảng Bôn-sê-vích và giai cấp vô sản cách mạng “cần phải giải thích một cách đặc biệt tỉ mỉ, kiên trì, nhẫn nại để họ thấy được sai lầm của họ, phải giải thích cho họ hiểu mối quan hệ khăng khít giữa tư bản và chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, phải chứng minh cho họ thấy rằng nếu không đánh đổ được tư bản, thì không thể chấm dứt được chiến tranh bằng một hòa

uớc thật sự dân chủ, không có tính chất cưỡng bức. Tổ chức tuyên truyền hết sức rộng rãi quan điểm ấy trong quân đội đang chiến đấu. Bắt tay thân thiện giữa các binh sỹ đang giao chiến” [1; 137].

Vấn đề cơ bản của cách mạng xã hội là vấn đề chính quyền. Đặc điểm chủ yếu quyết định tính chất của cách mạng là cách mạng nhằm chống lại giai cấp nào, chính quyền thuộc về giai cấp nào? Tình hình nước Nga sau Cách mạng tháng Hai là sự tồn tại hai chính quyền song song. Theo Lênin, “Tình trạng hai chính quyền song song tồn tại chỉ phản ánh một thời kỳ quá độ trong sự phát triển của cách mạng, khi cuộc cách mạng này đã vượt quá khuôn khổ của một cuộc cách mạng dân chủ tư sản thông thường, nhưng vẫn chưa đạt đến chuyên chính “thuần túy” của giai cấp vô sản và nông dân” [1; 188]. Trên cơ sở thực tiễn của nước Nga, đặc biệt với nhãn quan chính trị thông thái, Lênin đã giải thích nguyên nhân chủ yếu dẫn đến tình trạng hai chính quyền song song tồn tại sau Cách mạng tháng Hai. Trước cách mạng, nước Nga bị “mê muội” về chính trị, bị đè bẹp “dưới cái ách kinh khủng “của chế độ Nga hoàng, đến khi cách mạng bùng nổ thì “hàng triệu và hàng chục triệu người đã thức tỉnh và hướng về chính trị”. Nhưng trong số những người đó chủ yếu là “những người tiểu chủ, những người tiểu tư sản, những người đứng giữa bọn tư bản và các công nhân làm thuê. Nước Nga là nước tiểu tư sản lớn nhất trong tất cả các nước châu Âu” [1;189]. Người nhấn mạnh: “Một làn

sống tiểu tư sản không lồ đã tràn ngập tất cả, đã đè bẹp giai cấp vô sản giác ngộ không những bằng số lượng của nó, mà còn bằng cả hệ tư tưởng, nghĩa là nó đã dùng những quan điểm tiểu tư sản về chính trị để đầu độc và mê hoặc những giới công nhân rộng rãi” [1; 190]. Nhưng thực tế lịch sử cũng đã chỉ rõ, trong một quốc gia không thể tồn tại hai nền chuyên chính đối địch nhau về mặt giai cấp, đối kháng nhau về địa vị xã hội. Cần phải chấm dứt tình trạng này. Cuộc đấu tranh giai cấp sẽ quyết định chấm dứt sự tồn tại của một trong hai nền chuyên chính. Lênin chủ trương hoàn toàn không tin nhiệm Chính phủ lâm thời và cự tuyệt không giúp đỡ bất cứ điều gì cho Chính phủ lâm thời, phải vạch trần sự dối trá của những điều mà chính phủ tư sản hứa hẹn trước nhân dân. Người chỉ rõ: “Tuyệt đối không ủng hộ Chính phủ lâm thời; vạch rõ tính chất hoàn toàn dối trá của tất cả những lời hứa hẹn của chính phủ ấy, nhất là những lời hứa hẹn từ bỏ các cuộc thôn tính. Vạch trần, chứ không “đòi hỏi” rằng chính phủ đó, chính phủ của bọn tư bản, thôi không còn là một chính phủ để quốc chủ nghĩa nữa; sự đòi hỏi đó là một điều không thể dung nhận được và nó sẽ gây ra ảo tưởng” [1; 138]. Lênin kêu gọi Đảng lãnh đạo cuộc đấu tranh của quần chúng và biến cuộc đấu tranh đó thành cách mạng xã hội chủ nghĩa. Trong Luận cương, Người viết: “Đặc điểm tình hình hiện nay ở Nga là bước quá độ từ giai đoạn thứ nhất của cách mạng, là giai đoạn đã đem lại chính quyền cho giai cấp tư sản do chỗ trình độ giác ngộ

và tổ chức của giai cấp vô sản còn thấp, tiến lên giai đoạn thứ hai của cách mạng, là giai đoạn phải đem lại chính quyền cho giai cấp vô sản và những tầng lớp nghèo trong nông dân” [1; 137].

Từ thực tế nước Nga sau Cách mạng tháng Hai, Lênin đã chỉ ra cho những người Bôn-sê-vích và quần chúng cách mạng thấy rõ trong các Xô viết đại biểu công nhân và binh lính, Đảng Bôn-sê-vích đang chiếm tỷ lệ thiểu số so với các đảng tiểu tư sản cơ hội chủ nghĩa. Người đề nghị Đảng Bôn-sê-vích phải “giải thích cho quần chúng hiểu rõ rằng chỉ có Xô viết đại biểu công nhân mới là hình thức chính phủ cách mạng duy nhất có thể thừa nhận được, và do đó, chừng nào mà chính phủ đó còn chịu ảnh hưởng của giai cấp tư sản, thì nhiệm vụ của chúng ta chỉ có thể là giải thích một cách nhẫn nại, có hệ thống, kiên trì, đặc biệt thích hợp với nhu cầu thực tiễn của quần chúng, thấy rõ nhưng sai lầm trong sách lược của họ” [1; 138].

Sau khi vạch ra phương châm đưa cách mạng tư sản dân chủ phát triển lên cách mạng xã hội chủ nghĩa và chỉ rõ động lực của cuộc cách mạng mới, Lênin đã xác định hình thức tổ chức chính quyền về mặt chính trị. Từ kinh nghiệm của Công xã Pari và Cách mạng năm 1905, Lênin vạch trần bọn cơ hội chủ nghĩa và chứng minh rằng trên thực tế đã xuất hiện “một kiểu Nhà nước dân chủ mới, cao hơn” [2; 297] so với chế độ cộng hòa dân chủ đại nghị. Mầm mống của Nhà nước mới đó là Công xã Pari và các Xô viết. Lênin khẳng định đó là Nhà nước của

công nhân, cổ nông và nông dân, chứ không phải là nhà nước tư sản. Người viết: *“Không phải là một chế độ cộng hòa đại nghị, - trở lại chế độ đó sau khi đã có những Xô viết đại biểu công nhân, thì sẽ là một bước thụt lùi, - mà là một chế độ cộng hòa của các Xô viết đại biểu công nhân, cổ nông và nông dân trong cả nước, từ cơ sở đến trung ương”* [1; 138]. Trong nhà nước này phải thực hiện việc thay thế quân đội thường trực bằng vũ trang toàn dân, tức là: *“Bãi bỏ cảnh sát, quân đội và quan lại”* [1; 138]. Người chứng minh rằng, các Xô viết là tổ chức quần chúng cách mạng của đa số nhân dân, thể hiện trực tiếp ý chí của nhân dân, dân chủ hơn bất kỳ một nghị viện nào, các Xô viết đảm bảo cho quần chúng nhân dân có thể tham gia trực tiếp và tích cực vào việc xây dựng toàn bộ sinh hoạt nhà nước từ dưới lên trên. *“Loại người vẫn chưa sáng tạo ra được, và cho đến nay, chúng ta cũng chưa thấy từng có kiểu chính phủ nào cao hơn và hay hơn Xô viết đại biểu công nhân, cổ nông, nông dân và binh lính cả”* [1; 139]. Đó là một phát kiến khoa học vĩ đại, nó làm phong phú thêm học thuyết Mác xít về chuyên chính vô sản.

Từ sự xác định phương hướng phát triển, sự sắp xếp lực lượng đồng minh của giai cấp vô sản và kẻ thù của cách mạng, Lênin đã đề ra khẩu hiệu có ý nghĩa chiến lược quan trọng nhất: *“Toàn bộ chính quyền về tay các Xô viết”*. Đúng như nhận xét của I.V.Xtalin: *“... theo khẩu hiệu “Toàn bộ chính quyền về tay các Xô viết”, bằng cách đấu tranh để biến các Xô viết, từ các cơ*

quan động viên quần chúng thành những cơ quan khởi nghĩa, thành những cơ quan chính quyền, thành bộ máy của một nhà nước vô sản mới” [5; 117]. Khẩu hiệu *“Toàn bộ chính quyền về tay các Xô viết”* không có nghĩa là loại các bộ trưởng tư sản ra khỏi chính phủ và đưa vào đó những đại biểu của các đảng chiếm đa số trong các Xô viết, tức là các đảng Mensevích và xã hội cách mạng. Khẩu hiệu này có nghĩa là thủ tiêu chế độ hai chính quyền song song tồn tại và thiết lập một chính quyền thống nhất và toàn quyền của Xô viết, có nghĩa là tổ chức một kiểu nhà nước mới, thủ tiêu bộ máy nhà nước cũ và trên nền tảng các Xô viết từ trên xuống dưới để xây dựng một bộ máy nhà nước mới, hoàn toàn đáp ứng lợi ích của nhân dân lao động. *“Ý nghĩa của khẩu hiệu này là nó đã điểm trúng huyết mạch chủ yếu của cách mạng là giai cấp tư sản Nga với các đảng thỏa hiệp, đồng thời chỉ rõ mục đích cuối cùng chủ yếu của cách mạng là thiết lập chính quyền của giai cấp vô sản dưới hình thức các Xô viết”* [4; 135].

Trên cơ sở phân tích tình hình nước Nga sau Cách mạng tháng Hai, Lênin cho rằng, trong điều kiện lịch sử cụ thể của nước Nga, có khả năng *“dưới hình thức ngoại lệ”* chuyển toàn bộ chính quyền về tay các Xô viết một cách hòa bình. Giai cấp tư sản Nga chưa dám sử dụng bạo lực đối với quần chúng. Sức mạnh đang nằm trong tay nhân dân, Đảng Bôn-sê-vích có thể tự do hoạt động trong quần chúng. Khác với các cuộc cách mạng trước đây, hiện nay trong tay nhân dân

đã có sẵn bộ máy chính quyền là các Xô viết đại biểu. Nếu như các Xô viết đại biểu tuyên bố nắm chính quyền thì không ai dám chống lại họ. Lênin cũng nhấn mạnh, khả năng giành chính quyền bằng phương pháp hòa bình là rất hiếm và rất quý, những người cách mạng phải biết tận dụng nó để bớt hy sinh xương máu của nhân dân, nhưng cũng phải chuẩn bị lực lượng để khi tình hình thay đổi thì nhanh chóng chuyển sang đấu tranh vũ trang để giành chính quyền.

Khẩu hiệu “toàn bộ chính quyền về tay các Xô viết” bao gồm hai giai đoạn: Giai đoạn đầu tiên là chấm dứt sự cầm quyền của Chính phủ lâm thời và chuyển toàn bộ chính quyền vào tay các Xô viết, mặc dù lúc bấy giờ các đảng thỏa hiệp chiếm đa số trong các Xô viết đại biểu công nhân và binh lính. Giai đoạn thứ hai, cuộc đấu tranh sẽ diễn ra trong nội bộ các Xô viết đại biểu nhằm thay thế các đảng thỏa hiệp bằng những người Bôn-sê-vích. Do bản chất thỏa hiệp, dao động, các đảng thỏa hiệp sẽ không đáp ứng các yêu cầu chính đáng của nhân dân về: hòa bình, tự do, bánh mì, ruộng đất; thực hiện những chính sách có lợi cho giai cấp tư sản. Quần chúng nhân dân sẽ không còn tin nhiệm đối với họ nữa. Bằng kinh nghiệm chính trị của mình cùng với sự tuyên truyền của những người Bôn-sê-vích, quần chúng sẽ không còn ảo tưởng đối với các đảng thỏa hiệp, thấy rõ bản chất của chúng, cuối cùng sẽ thay thế chúng bằng những đại biểu của Đảng Bôn-sê-vích. “*Như vậy là cách mạng sẽ diễn ra bằng phương pháp hòa bình, nền chuyên*

chính dân chủ cách mạng của giai cấp công nhân và nông dân sẽ chuyển biến thành nền chuyên chính xã hội chủ nghĩa của giai cấp vô sản” [3; 36].

Về vấn đề kinh tế, Luận cương nhấn mạnh ba nội dung cơ bản: ruộng đất, tài chính và chế độ kiểm soát sản xuất. Lênin đề nghị phải tịch thu tất cả ruộng đất của bọn địa chủ, “*Quốc hữu hóa tất cả ruộng đất trong nước; giao ruộng đất cho các Xô viết đại biểu cố nông và nông dân ở địa phương xử lý. Thành lập riêng các Xô viết đại biểu nông dân nghèo*” [1; 138]. Đối với vấn đề tài chính, “*Phải hợp nhất ngay lập tức tất cả các ngân hàng trong nước thành một ngân hàng toàn quốc đặt dưới sự kiểm soát của các Xô viết đại biểu công nhân*” [1; 138]. Theo Lênin, nhiệm vụ trực tiếp của những người cách mạng Nga không phải là “du nhập” chủ nghĩa xã hội, mà phải ngay lập tức chuyển sang chế độ kiểm soát của Xô viết đại biểu công nhân đối với nền sản xuất xã hội và việc phân phối sản phẩm.

Về công tác xây dựng Đảng, Luận cương của Lênin đã đưa ra các nhiệm vụ chủ yếu cho Đảng Bôn-sê-vích: “*a) Triệu tập ngay Đại hội Đảng; b) Sửa đổi cương lĩnh Đảng, chủ yếu là: 1- Về chủ nghĩa đế quốc và chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, 2- Về thái độ đối với nhà nước và yêu sách của chúng ta về “nhà nước – công xã”, 3- Sửa lại cương lĩnh tối thiểu đã lỗi thời; c) Đổi tên Đảng*” [1; 140]. Lênin đề nghị thành lập Quốc tế mới của giai cấp công nhân thế giới không có chủ nghĩa cơ hội, chủ nghĩa Sô vanh. Quốc tế

mới phải trở thành bộ tham mưu chiến đấu của giai cấp vô sản toàn thế giới.

Như vậy có thể thấy rằng, Luận cương tháng Tư của Lênin đã đề cập khá toàn diện cuộc đấu tranh để chuyển từ cách mạng tư sản dân chủ sang cách mạng xã hội chủ nghĩa. Luận cương đã xác định rõ động lực của cách mạng vô sản, vạch ra những giai đoạn chuyển biến,¹ nêu lên cương lĩnh kinh tế, cương lĩnh ruộng đất của Đảng Bôn-sê-vích. Luận cương của Lênin cũng chỉ rõ hình thức chính trị của chuyên chính vô sản là cộng hòa Xô viết. Bên cạnh đó, một kế hoạch cụ thể, có căn cứ về lý luận để tiến hành cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa cũng đã được đề cập trong nội dung của Luận cương.

Các đảng thỏa hiệp đã tìm mọi cách để phản kích Luận cương tháng Tư. Trên tờ báo “*Thống nhất*”², Gôn-đê-n-béc lu loa rằng: Lênin “đã cầm lá cờ nội chiến trong hàng ngũ phái dân chủ cách mạng”. Và cũng trên tờ báo này, Plê-kh-an-ôp đã gọi bài diễn văn của Lênin là “mê sảng”. Trong khi lên tiếng ủng hộ Chính phủ lâm thời, ủng hộ sự liên hiệp với giai cấp tư sản, ủng hộ “chính quyền cứng rắn”, báo “*Thống nhất*” đã đấu tranh chống những người Bôn-sê-vích, nhiều khi sử dụng cả những thủ đoạn báo chí lá cải. V.I. Lênin nhận xét rằng, hành vi của báo “*Thống*

nhất” là sự đồng lõa với những lực lượng đen tối đang đe dọa dùng vũ lực, tàn sát và bom đạn” và gọi tờ báo này là “tờ báo hay lăng mạ”.

Trong điều kiện nước Nga sau Cách mạng tháng Hai, khi những người cách mạng đang đứng trước ngã ba đường chưa tìm ra con đường thích hợp để tiếp tục đẩy cách mạng tiến lên, thì Luận cương tháng Tư của V.I. Lênin có ý nghĩa cực kỳ quan trọng. Luận cương tháng Tư trở thành cương lĩnh chiến đấu của toàn Đảng Bôn-sê-vích và giai cấp công nhân cách mạng. Luận cương là bộ đuốc soi đường cho Đảng Bôn-sê-vích và giai cấp công nhân Nga nhanh chóng chuyển sang con đường mới, triển khai mạnh mẽ cuộc đấu tranh vì sự thắng lợi của cách mạng xã hội chủ nghĩa.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. V.I. Lênin (1981), *Toàn tập*, tập 31, Nxb Tiến bộ, Matxcova.
2. *Lịch sử Đảng Cộng sản Liên Xô* (1960), Nxb Sự thật, Hà Nội.
3. Nguyễn Huy Quý (chủ biên), Nguyễn Quốc Hùng, Phạm Việt Trung (1983), *Lịch sử hiện đại thế giới* (giai đoạn 1917-1945), Nxb Đại học, Hà Nội.
4. Nguyễn Xuân Trúc, Vũ Ngọc Oanh, Đặng Thanh Toán (1987), *Cách mạng tháng Mười Nga*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
5. I.V. Xtalin (1977), *Những vấn đề của chủ nghĩa Lênin*, Nxb Sự thật, Hà Nội.

² “*Thống nhất*” là tờ báo cơ quan ngôn luận của nhóm Mêsê-vích - vệ quốc cực hữu, đứng đầu là G.V Plê-kh-an-ôp, xuất bản ở Pê-tơ-rô-grát. Trong tháng 5 và tháng 6 năm 1914 đã phát hành 4 số. Từ tháng 3 đến tháng 11 năm 1917 xuất bản hàng ngày. Từ tháng chạp năm 1917 đến tháng giêng năm 1918, báo này xuất bản với tên “*Sự thật thống nhất của chúng ta*”.